

Disembarking a Cruise Ship on Shabbos

שמות פרשת בשלח פרק טז

(כז) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יֵצְאוּ מִן הָעַם לְלִקּוֹט וְלֹא מֵצְאוּ: ס (כח) וַיֹּאמֶר יְקֻזֵק אֶל מֹשֶׁה עַד אָנָּה מֵאַנְתֶּם לְשֹׁמֵר מִצְוֹתַי וְתוֹרָתִי: (כט) רָאוּ כִּי יְקֻזֵק נִתֵּן לָכֶם הַשְּׁבֶת עַל כֵּן הוּא נִתֵּן לָכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לֶחֶם יוֹמִים שְׁבוּ אִישׁ תַּחְתּוֹ אֶל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: (ל) וַיִּשְׁבְּתוּ הָעַם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי:

טור אורח חיים שצו

(א) תניא שבו איש תחתיו מכאן שכל אדם יש לו ד"א בכ"מ אפילו יצא חוץ לתחום שהרי משה אמר כן לאותן שיצאו חוץ לתחום ללקוט

שולחן ערוך אורח חיים שצו:א

"שבו איש תחתיו (שמות טז, כט), "מכאן שכל אדם יש לו ד' אמות בכל מקום, אפילו יצא חוץ לתחום.

רמב"ם ספר המצוות מצוות לא תעשה שכא

הזהיר שלא להלוך חוץ לתחום המדינה בשבת. והוא אמרו "אל יצא איש ממקומו ביום השביעי" (שמות ט"ז:כ"ט), ובאה הקבלה שגבול ההליכה שהיא אסורה מה שנוסף על אלפים אמה חוץ מן המדינה ואפילו אמה אחת, וללכת אלפים אמה לכל צד מותר. ולשון מכילתא "אל יצא איש ממקומו" (שמות ט"ז:כ"ט) אלו אלפים אמה. ובמסכת עירובין (בבלי עירובין י"ז:) אמרו לוקין על איסורי תחומין דבר תורה. ושם התבאר משפטי מצוה זו. (בשלח, רמב"ם הלכות שבת פרק כו):

השגות רמב"ן לספר המצוות שם

וזה דבר טעות וקצור במאמר הזה שאלו הם דברי ר' עקיבא דאמר אלפים אמה דאורייתא ואין הלכה כמותו. אבל בחבורו הגדול הורה שאלפים אמה מדברי סופרים אבל אמר שגבול הנסיעה מן התורה שלש פרסאות כנגד מחנה ישראל, נסמך בו הוא וקצת הראשונים על הירושלמי שאמר ר"ש בר ביסנא בשם ר' אחא אין לך מחזור מכלם אלא תחום י"ב מיל כנגד מחנה ישראל. וגם זה אינו נכון שאינו כדרך התלמוד שלנו, ולא הוזכר השיעור הזה בתלמודנו כלל אלא אלפים אמה דאורייתא לר"ע ותחומין מדבריהם לרבנן,

רמב"ם הלכות שבת פרק כז

(א) היוצא חוץ לתחום המדינה בשבת, לוקה, שנאמר "אל יצא איש ממקומו ביום השביעי" (שמות ט"ז:כ"ט). מקום זה הוא תחום העיר, ולא נתנה תורה שיעור לתחום זה, אבל חכמים העתיקו שתחום זה הוא חוץ לשנים עשר מיל, כנגד מחנה ישראל, וכן אמר להם משה רבנו, לא תצאו חוץ למחנה. ומדברי סופרים שלא יצא אדם חוץ לעיר אלא עד אלפים אמה, אבל חוץ לאלפים אסור, שאלפים הוא מגרש העיר:

(ב) נמצאת למד שמותר לאדם בשבת להלך את כל העיר כולה, אפילו היתה כניוה, בין שהיתה מוקפת חומה בין שלא היתה מוקפת חומה, וכן מותר לו להלך חוץ לעיר אלפים אמה לכל רוח, מרובעות כטבלה מרובעת, כדי שיהיה נשכר את הזויות. ואם יצא חוץ לאלפים, מכין אותו מכת מרדות, עד שנים עשר מיל, אבל אם יצא והרחיק מן העיר יתר על שנים עשר מיל אפילו אמה אחת, לוקה מן התורה:

מסכת ערובין מ"א:

משנה: ... פעם אחת לא נכנסו לנמל עד שחשיכה, אמרו לו לרבן גמליאל מה אנו לירד. אמר להם מותרים אתם שכבר הייתי מסתכל והיינו בתוך התחום עד שלא חשיכה.

מסכת ערובין מ"ג:

בעי רב חנניא יש תחומין למעלה מעשרה או אין תחומין למעלה מעשרה...
... **תא שמע** פעם אחת לא נכנסו לנמל עד שחשיכה וכו' אי אמרת בשלמא יש תחומין שפיר אלא אי אמרת אין תחומין כי לא היינו בתוך התחום מאי הוי. **אמר רבא** במהלכת ברקק.

שולחן ערוך תד"א:

(א) המהלך חוץ לתחום למעלה מעשרה טפחים, כגון שקפץ על גבי עמודים שגבוהים עשרה, ואין בכל אחד מהם ארבעה טפחים על ארבעה טפחים, הרי זה ספק אם יש תחומין למעלה מעשרה או לאו; ומה שיהיה בדרבנן, יהיה ספקו להקל,

להגה: מיהו אם היה הולך בדרך זה או על ידי קפיצת שם מתוך י"ב מיל חוץ לי"ב מיל, אזלין לחמרא למאן דאמר תחומין י"ב מיל הוי דאורייתא (דברי עצמו ותשובת רמב"ם),

והואיל ואין בימים ובנהרות אסור תחומין דאורייתא לדברי הכל. לפי שאינם דומין לדגלי מדבר. מי שבא בספינה בשבת והגיע לנמל, אם משנכנס השבת עד שהגיע לנמל לעולם היתה למעלה מי' מקרקע הים או הנהר, יורד ואינו נמנע ויש לו אלפים אמה ממקום שפגע בו למטה מי'.

להגה: נאם הוא ספק אם הוא למעלה מעשרה או לא, אזלין לקלא (המגיד פכ"ז). נאם כבר יצא אלפים ממקום שפגע למטה מעשרה, דאין לו רק ארבע אמות, מכל מקום אם צריך לצאת מן הספינה מכח גשמים שיורדים עליו, או שחמה זוכחת עליו, או שצריך לנקביו נצריך מכח זה לכנס בעיר, הנה ליה כל העיר כארבע אמותיו, נכין דעל על (אור זרוע ומרדכי והגהות אשרי פ' מי שהוציא והו). נעין לקמן סי' ת"ו נעין לעיל סי' רס"ו מי שרוכב בדרך וחשכה לו בערב שבת פיצד יעשה.

משנה ברורה שם

(ז) למאן דאמר וכו' – ר"ל להפוסקים דנקטי להלכה כהירושלמי דחוץ לי"ב מיל הוי דאורייתא וילפינן זאת מקרא ד"אל יצא איש ממקומו ביום השביעי" ומקום זה הוא חוץ לשנים עשר מיל כנגד מחנה ישראל. ומדברי המחבר שכתב ומה שיהיה בדרבנן וכו' משמע שמצדד כן להלכה להחמיר ביבשה בחוץ לי"ב מיל אפילו בלמעלה מעשרה שהוא ספק דאורייתא, ובביאור הגר"א נוטה דעתו להפוסקים דלעולם הוא דרבנן:

(י) לעולם וכו' – דאם היתה אפילו פ"א למטה מעשרה אף בתוך השבת קנה שם שביתה ואם ממקום ההוא עד הנמל הוא יותר מאלפים שוב אינו רשאי לירד מהספינה להנמל דאין לו אלא ד"א דהיינו מקום ישיבתו בספינה שחשיבא כולה כארבע אמות וכשמפליג בשבת בספינה העומדת למעלה מעשרה טפחים ע"מ לירד ממנה בשבת זה במקום אחר מעבר השני שהוא חוץ לאלפים אמה צריך ליזהר שמיד שקנה שם שביתה בספינה בבין השמשות כשהיא עומדת למעלה מעשרה טפחים לא יצא ליבשה דאם יצא ליבשה שעה אחת קנה שם שביתה ושוב יהיה אסור לו לירד ממנה לנמל שהוא חוץ לאלפים ממקום שביתתו על הארץ וכמש"כ בסימן רמ"ח ע"ש:

OuKosher.org

How high is ten *tefachim*? According to Rav Chaim Na'ah, it is about 31.5 inches, according to Igros Moshe (OC 1:136), it is between 35.6 and 38.4 inches, and according to the Chazon Ish, it is about 40 inches.

Star-K.org, Don't Miss the Boat, Rabbi Tzvi Goldberg

Chazal forbade a person from traveling more than 2,000 amos (approx. 7/10 mile) on Shabbos. However, at sea this restriction does not apply. Nevertheless, if one is aboard a ship sailing at sunset on Friday and subsequently docks at a port on Shabbos, the 2,000 amos begin at the port. It is difficult for most people to measure this distance precisely; they risk violating the techum if they get off the ship. Moreover, consider the challenge a passenger faces when a world-renowned tourist attraction is outside the techum in a vacation spot he may never again visit! Because of the potential Shabbos violations, it would not be wise for a kosher cruise to dock on Shabbos itself.

<http://www.techumshabbos.com/home.html>

שולחן ערוך אורח חיים תה:ג

מי שקדש עליו היום והוא חוץ לתחום העיר אפלו אמה אחת, לא יכנס להיות כבני העיר ואינו מהלך אלא אלפים אמה לכל רוח ממקום שקדש עליו היום.

משנה ברורה שם ס"ק ד

והוא חוץ לתחום העיר – דאלו היה בתוך תחום העיר חשוב כבני העיר כיון שדעתו לכנוס לעיר ויש לו כל העיר ואלפים אמה סביבה לכל צד אבל כיון שהחשיך לו אמה אחת חוץ לתחום אין לו אלא אלפים אמה סביב מקומו ששבת שם:

(ה) להיות כבני העיר – ר"ל אף דמותר לו לכנוס לתוך העיר במקצת דכיון ששבת רק אמה אחת חוץ לאלפים הסמוכים לעיר יש לו לכנוס ג' אמות בתוך העיר דשיעור אלפים מודדין חוץ מארבע אמות ששבת בהן כדלעיל בס"י שצ"ז מ"מ אינו נחשב עי"ז להיות כבני העיר שיהיה מותר לו לילך בתוכה ואלפים סביבה כיון דעכ"פ בעת שקידש היום היה חוץ לתחום העיר [הגר"א]:

שולחן ערוך אורח חיים תקטו:ה

דבר שאין במינו במחבר ואינו מחסר צידה, אם בא מתוך התחום מתר לכל; ואם באו מחוץ לתחום, אסור לאכלן למי שהובאו בשבילו ולכל בני ביתו, אבל מתר לטלטלן בתוך ד' אמות או בתוך העיר מקפת חומה או מבצר שידוע שהקף לדירה; ואחרים מתרים אף לאכלם. ולערב {יום טוב ראשון} צריך להמתין מי שהובאו בשבילו, בכדי שיעשו.

{הגה: ומתירן אחר כך אפלו לדידן שנוהגין להחמיר בשאר דברים, כמו שנתבאר.}

משנה ברורה שם ס"ק נ

או בתוך העיר וכו' – דמסתמא הוקפה לדירה וה"ה בתוך העיר שיש בה תיקון עירובין שרי דכארבע אמות דמיא:

חידושי הרשב"א מסכת עירובין מג:

ועל כן נראה לי אלא שאני ירא להכניס ראשי בין המחלוקות דנפקא מינה לענין שבת להיכא דשבת ביבשה ורוצה להפליג בים ולצאת דרך אניה למעלה מעשרה אי נמי בקפיצה, דאי אמרת מפשיט פשיטא ליה לתנא דאין תחומין שרי אבל השתא דמספקא לי' מספיקא אסור לצאת מתחום ביתו דהא איכא חזקה דתחום ביתו, דכי אזלינן בעירוב להקל ה"מ בשאין שם חזקה דביתו כספק נאכל עירובו מבעוד יום או ספק נטמא...

... אבל ודאי משמע דהיכא דלא קנו שביתה ביבשה דליכא חזקה דביתו' בכי הא אמרי' ספיקא לקולא, ועדיין התירן של מפרשי ימים במקומו עומד כדברי רבינו נר"ו (עומד) בשלא קנו שביתה ביבשה ולא ירדו ליבשה משנכנסו לספינה

חידושי הריטב"א מסכת עירובין מג:

הילכך מי שבא בספינה בשבת ולא יצא משם ליבשה מבין השמשות ועד עכשיו הרי הוא מותר לצאת ליבשה ודינו כבני העיר אם הנמל תוך תחום העיר ואם לאו יש לו ביבשה אלפים אמה, וכן אם בא ליכנס בספינה למחר והלך שם מבין השמשות ולא יצא משם רשאי להפליג למחר לכתחלה, אבל אם קנה שביתה ביבשה אינו יכול להפליג בספינה בשבת דכיון שיש לו חזקה דביתו ספק תחומין לחומרא, והמקדשים בספינה כבר אמרנו דינם אם חזרו ויצאו ליבשה הרי הם קונין שביתה ביבשה דכל שלא קנה שביתה מערב שבת מחמת שקנה למעלה מעשרה כשיגיע למטה מעשרה לשם הוא קונה שביתה, כל זה פסק רבינו שיחיה.

אבל מורי המובהק ז"ל פסק כדברי רבו ז"ל דספק תחומין לקולא לגמרי ואפילו השובת ביבשה מותר להפליג בספינה, ולענין הא דתניא בפרק קמא דשבת (י"ט א') שאין מפליגין בספינה פחות מג' ימים קודם השבת אין ללמוד משם איסור למה שנהגו להפליג בספינה וכדכתיבנא התם בס"ד.

חידושי הרמב"ן מסכת עירובין דף מג:

עוד י"ל דכיון שהם מהלכין ודעתן ליבשה הוה ליה כהחזיק בדרך (נ"ב א') וקנה עירוב באותו מקום שיצאו ביבשה על שפת הים, ואע"ג דלא אמר, דקי"ל החזיק לא בעי לומר, ואפילו למ"ד בעי לומר ה"מ במוחזר אבל זה שמהלך ודעתו ליבשה ומצפה לה כמאן דאמר דמי, וכי רהיט מטי (נ"א א') הוא ברוח שאינה מצויה דים [ו]כיון דאין תחומין בים קונה שביתה מעכשיו ביבשה, ואם יש תחומין למעלה אין אדם מערב חוץ לאלפים אמה שלו והאי נמי כיון דאיהו לא מצי אזיל לא קני שביתה חוץ לתחומו ואף על פי שהספינה מהלכת לנמל בשבת.